

บทคัดย่อ

มาตรการทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมกิจการสาธารณกุศล เป็นมาตรการทางภาษีอากรอย่างหนึ่งที่ทำให้ประโยชน์ทั้งกับองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อการสาธารณกุศลและให้ประโยชน์กับผู้เสียภาษีอากรที่มีการกระทำกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการสาธารณกุศลด้วย โดยในด้านที่เป็นประโยชน์กับองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อการสาธารณกุศล กฎหมายภาษีอากรมีมาตรการให้สิทธิประโยชน์กับองค์กรซึ่งแบ่งออกตามประเภทของภาษีได้ดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์กรสาธารณกุศลได้รับการประกาศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อมีสถานะเป็นองค์กร สาธารณกุศลได้ และเมื่อได้รับการประกาศให้ มีสถานะเป็นองค์กรสถานสาธารณกุศลแล้วก็จะช่วยจูงใจให้มีผู้บริจาคให้กับองค์กรมากขึ้น

2. ภาษีเงินได้นิติบุคคลได้มีการยกเว้นให้มูลนิธิหรือสมาคมไม่ต้องนำรายได้บางประเภทมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษี และกรณีที่ดินมูลนิธิหรือสมาคมหรือองค์กรสาธารณกุศลอื่นใดได้รับการประกาศจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อมีสถานะเป็นองค์กร สถานสาธารณกุศลก็จะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำรายได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเลยเนื่องจากตามประมวลรัษฎากรไม่ถือว่าองค์กรดังกล่าวมีสถานะเป็นนิติบุคคล

3. ภาษีมูลค่าเพิ่มกำหนดให้การขายสินค้าหรือให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือการสาธารณกุศลในประเทศ ซึ่งไม่นำผลกำไรไปจ่ายในทางอื่นเป็นกิจกรรมที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

4. ภาษีโรงเรือนและที่ดินกำหนดให้โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นและที่ดินที่เชื่อมต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่เป็นขององค์กรสาธารณกุศลบางประเภทได้รับยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน

5. ภาษีบำรุงท้องที่กำหนดให้ยกเว้นการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ให้กับที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองขององค์กรสาธารณกุศลบางประเภท

6. ภาษีป้ายกำหนดให้ยกเว้นภาษีป้ายให้กับป้ายขององค์กรสาธารณกุศลบางประเภท

ในด้านที่เป็นประโยชน์กับผู้เสียภาษีซึ่งมีการกระทำกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการสาธารณกุศล กฎหมายภาษีอากรมีมาตรการที่ให้สิทธิประโยชน์กับผู้บริจาคแยกตามประเภทของภาษีได้ดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดให้บุคคลธรรมดาที่บริจาคเพื่อการสาธารณกุศลตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดได้รับการหักลดหย่อนภาษีจากการบริจาคหรือยกเว้นภาษีเงินได้จากการบริจาค

2.ภาษีเงินได้นิติบุคคลกำหนดให้นิติบุคคลที่ทำการบริจาคเพื่อการสาธารณกุศลตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดได้รับการหักรายจ่ายจากการบริจาคหรือยกเว้นภาษีเงินได้จากการบริจาค

3.ภาษีมูลค่าเพิ่มกำหนดให้ผู้ประกอบการที่บริจาคเพื่อการสาธารณกุศลได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มหรือยกเว้นฐานภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วแต่กรณี

เนื่องจากการศึกษามาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมกิจการสาธารณกุศลตามที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนพบว่าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ยังมีประเด็นปัญหาหลายประการทั้งในด้านของมาตรการให้สิทธิประโยชน์กับองค์กรสาธารณกุศลในเรื่องของหลักเกณฑ์การขอมีสถานะเป็นองค์กร สถานสาธารณกุศลที่ยังมีข้อจำกัดมากเกินไป การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการยังคงต้องรับภาระภาษีซื้อที่ซื้อคืนไม่ได้เนื่องจากกิจการได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม การยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ที่ยังไม่ครอบคลุมถึงกิจการสาธารณกุศลบางประเภท และการยกเว้นภาษีป้ายที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการอื่น ในด้านของมาตรการที่ให้สิทธิประโยชน์กับผู้บริจาคที่เป็นบุคคลธรรมดา ยังคงเป็นปัญหาในเรื่องการหักลดหย่อนการบริจาค การบริจาคที่จำกัดวิธีการบริจาค ส่วนผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นผู้บริจาคเป็นปัญหาในเรื่องภาษีซื้อที่ซื้อคืนไม่ได้เนื่องจากเป็นภาษีซื้อที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการ ซึ่งจากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดอาจกล่าวได้ว่ามาตรการทางภาษีเพื่อส่งเสริมกิจการสาธารณกุศลที่กำหนดในปัจจุบันยังไม่เป็นประโยชน์กับองค์กรสาธารณกุศลและผู้บริจาคอย่างเพียงพอ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถกระตุ้นหรือจูงใจให้ผู้เสียภาษีมีพฤติกรรมการบริจาคเพิ่มขึ้นได้ จึงควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์ที่เป็นปัญหานั้นให้เป็นไปเพื่อประโยชน์กับองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อการสาธารณกุศล และให้ประโยชน์กับผู้เสียภาษีซึ่งมีการกระทำกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อการสาธารณกุศลอย่างแท้จริง โดยผู้เขียนได้ศึกษาเทียบเคียงกับหลักกฎหมายภาษีอากรของประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และประเทศแคนาดาในส่วนที่เกี่ยวข้องกิจการสาธารณกุศลพบว่า มีหลักเกณฑ์ที่เป็นประโยชน์ซึ่งควรนำมาเป็นแนวทางแก้ไขหลักกฎหมายในประเทศไทยจึงได้นำหลักกฎหมายดังกล่าวมาเสนอแนะเพื่อปรับแก้หลักกฎหมายของประเทศไทยในข้อที่เป็นปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายภาษีอากรที่ต้องการส่งเสริมการดำเนินกิจการขององค์กรสาธารณกุศลและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสียภาษีบริจาคเพื่อการสาธารณกุศลและเพื่อความเป็นธรรมสำหรับผู้เสียภาษี